



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



No6(6)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 374 sahifa,
22-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

“Kitobxonlar klubi” modelining ingliz tili to‘garak mashg‘ulotlarida o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	10
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o‘rni	14
Arolov Davronjon Davlataliyevich	
Akmeologik yondashuv asosida maktabgacha ta‘lim direktor o‘rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	19
Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi	
Hozirgi o‘zbek tilida neologizmlarning tarixi va bugungi kun taraqqiyoti.....	22
Bektosheva Mehinbonu Abdumalik qizi	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari bolalarida jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	26
Djurayeva Dilfuza Nuriddin qizi	
Korpus lingvistikasi vositalari yordamida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining til tahlili ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	30
Eshonqulova Sarvinoz Yashinovna	
Talabalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni va ahamiyati.....	35
Hojiyeva Nasiba Bahodirovna	
Logopedik mashg‘ulotlarni tashkil etish va rejalashtirish moduliga oid mustaqil ta‘lim topshiriqlarini integrativ modellashtirishning innovatsion texnologiyalari.....	39
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida ortiqcha vaznli bolalarga differensial yondashuvning ahamiyati	43
Yuldashev Bobirjon Noibjon o‘g‘li	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotida xalq og‘zaki ijodi vositasida bolalarning axloqiy sifatlarini shakllantirishning ahamiyati.....	48
Muradxanova Munisaxon Ikrom qizi	
Bo‘lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning psixologik imkoniyatlari	54
Nusratova Mexriniso Baxshilloevna	
Inklyuziv ta‘lim tushunchasi va uning zamonaviy pedagogik paradigmalar tizimidagi o‘rni.....	59
Pulatova Dilfuza Azamkulovna	
Magistrlarda “Imposter sindromi”ni yengish orqali kreativ salohiyatni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari.....	66
Qayumov Baxtiyor Zokirjon o‘g‘li	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutqining fonematik rivojlanishi	70
Qurbonova Sevara Suyunovna	
Mikrobiologiya ta‘limida individual pedagogik texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari	74
Raxmatov Oxunjon Soibjonovich	
“Estetik tarbiya”, “kreativ kompetensiya”, “estetik tarbiya mexanizmlari” tushunchalarining konseptual asoslari.....	79
Saidova Feruza Akramovna	
Zamonaviy ta‘lim jarayonida neyropedagogika yordamida nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirish.....	84
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
“So‘nggi jadid” Begali Qosimovning ilmiy-pedagogik merosi.....	88
Toxirova Dilshoda Inom qizi	
Ona tili darslarida o‘qib tushunish ko‘nikmasini rivojlantiruvchi mashq va topshiriqlar ustida ishlash	92
Turg‘unova Nilufar Muxiddin qizi	
Ingliz, golland va o‘zbek tillaridagi frazeologizmlarning lingvostatistik xususiyatlari.....	96
Xaydarova Go‘zalxon	



Maktabgacha yoshdagi bolalarda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishda yumshoq ko'nikmalarning ahamiyati.....	101
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Farzandlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oilaning pedagogik imkoniyatlari	105
<i>Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna</i>	
Yoshlarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali sotsial manipulyativ ta'sirlarga psixologik barqarorlikni shakllantirish.....	109
<i>Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna</i>	
O'quvchilarda modellashtirish ko'nikmalarini shakllantirishga ko'maklashadigan faoliyat usullari	114
<i>Abdurazzaqov O'ktam Abduqayumovich</i>	
Dizartriya shakllarining klinik-patogenetik tahlili va differensial diagnostikasi	120
<i>Axmedova V. T.</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlararo yondashuvga asoslangan integrativ topshiriqlar ishlab chiqishning uslubiy asoslari.....	127
<i>Elmurodova Inoyat Abdumutalibovna</i>	
Deviant xulq-atvorli o'smirlar ijtimoiylashuvining psixologik determinantlari.....	132
<i>Elov Ziyodullo Sattorovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalar o'quv natijalarini baholashning pedagogik modeli.....	138
<i>Ernazarov Mirzohid Yo'ldosh o'g'li</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	145
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv tilshunoslikni joriy etish masalalar	150
<i>Mamatova Gulshan Amankulovna</i>	
Doston musiqiy merosini o'rganishni uslubiy takomillashtirish mazmuni.....	153
<i>Qo'shayev Ilhom Axtamovich, Nasirova Sevinch Ismatovna</i>	
"Elektr yoritish" fanida mustaqil ta'limning zamonaviy shakllari.....	157
<i>Nasretdinova Feruza Nabiyeвна</i>	
Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarda sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish	162
<i>Nazarova Dildora Asatovna, Kuchkorova Robiya Shuxrat qizi</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	167
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
A Methodological Model for Developing Pedagogical Reflection in Pre-Service EFL Teachers.....	172
<i>Rahimberdiyeva Maftuna Rakhimberdi kizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda sog'lom turmush tarzining kasbiy kompetentlikka ta'siri	177
<i>Raximova Saboxat Qaxramon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda interaktiv texnologiyalar va faol ta'lim metodlarining samaradorligi	182
<i>Safarova Nigora Nasilloevna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida interfaol usullarning mazmuni, turlari va funksional ahamiyati.....	190
<i>Safarova Soliha Ilhomovna</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati... 196	
<i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqqa ta'limida interfaol metodlardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.....	200
<i>Saparov Raxim Muratbayevich</i>	
Maktabgacha yoshdagi tarbiyalanuvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish ijtimoiy zarurat sifatida.....	204
<i>Xolmatova Yodgoroy Baxtiyorjon qizi</i>	
Energetika fanlarini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik afzalliklari.....	208
<i>Zoxidov Iqboljon Zokirjonovich</i>	
Методическая модель контекстуального обучения в формировании лингвокультурной компетенции при обучении русскому языку в национальных группах	213
<i>Рустамова Ферузaxon Махмуджановна</i>	

Integrating Artificial Intelligence into EFL Academic Writing Instruction: Opportunities, Challenges, and Pedagogical Implications.....	218
<i>Allamurodov Elyor Tursun ugli</i>	
Sahna nutqida adabiy tur va janrlarning metodik talqini.....	223
<i>Dilrabo Jumanova</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim ekotizimi: imkoniyatlar va xavflar	227
<i>Oqil Ochilov Lutfullo o'g'li</i>	
Z avlod bilan ishlashda ta'lim va tarbiyaga oid zamonaviy tendensiyalar	232
<i>Ravshanov Sanjar Tolibjonovich</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati...	235
<i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	
Tarixiy-ilmiy materiallar va zamonaviy texnologiyalar integratsiyasi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining geometrik tafakkurini rivojlantirish metodikasi.....	239
<i>Toshpulatova Mamura Ismailovna, Mannonova Dilafro'z Ravshan qizi</i>	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish va muvofiqlashtirish ...	244
<i>Xakimov Abdug'ulom Soyibjonovich</i>	
Ingliz tilini boshqa sohadagilarga o'qitishda grammatik jihatlar	247
<i>Ataboyeva Guliruxsor Baxtiyor qizi</i>	
Methodological Foundations for Developing Environmental Education Through the Integration of Climate Change Education Into Biology Lessons in General Secondary Schools.....	250
<i>Abdurakhmanova Iqbolkhon Yulchiyevna</i>	
Sharq va G'arb mutafakkir olimlarining oila va farzand tarbiyasi borasidagi qarashlari	255
<i>Berdiyeva Dilnoza A'zamovna</i>	
Ommaviy sport turlari yordamida ayollarni sog'lom turmush tarziga yo'naltirishda ilmiy yondashuv	258
<i>Charos Axmadova</i>	
STEAM integratsiyasi orqali maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish	262
<i>Choriyor Maxmatraimov Eshmamatovich</i>	
Maktabgacha ta'lim kafedrasida bo'lajak tarbiyachilarni innovatsion-metodik faoliyatga tayyorlashni transformatsion boshqarish texnologiyasi	267
<i>Djalalov Baxromjan Begmurzayevich</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida yosh ota-onalarda yolg'izlik hissining namoyon bo'lishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik va etnopsixologik omillar	272
<i>Erimmetova Nafisa Bahromovna</i>	
Zamonaviy ta'lim muhitida talabalarning ijtimoiy-psixologik adaptatsiyasi va uning strategiyalari	279
<i>Haqberdiyeva Dinora Qobil qizi</i>	
Maktab direktorlarining moliyaviy boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish tehnologiyalari.....	283
<i>Karimov Jaxongir Abdunabiyevich</i>	
Jadidlar merosiga e'tibor: tarixiy xotira va ma'naviy tiklanish omili.....	287
<i>Madaminova Shaxodat Shomurotovna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limdagi o'rni va nutqni baholashdagi imkoniyatlari.....	293
<i>Mahmudova Maftuna Aktam qizi</i>	
Effectiveness of Simulator Technologies in Pilot Training: an Experimental Study	297
<i>Maksudov Ilhomjon Turgunboy o'g'li</i>	
Yangi O'zbekistonda o'qituvchi maqomining huquqiy kafolatlari va pedagogik faoliyat samaradorligi.....	301
<i>Menlibayeva Azima Oralbayevna, Oralbayeva Aziza</i>	
Raqamli jamiyat sharoitida ong transformatsiyasining falsafiy jihatlari.....	305
<i>Muxitdin Nazarov</i>	
10-11-sinf o'quvchilarida o'qishdan yozuvga o'tish ko'nikmasini rivojlantirishning bosqichli metodik tizimi ...	310
<i>Nazarova Shoiraxon Abdumo'min qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim paradigmasida "potensial" tushunchasi: shaxsning rivojlanishga qaratilgan ichki imkoniyatlari, bilim, ko'nikma, qobiliyat va kompetensiya.....	314
<i>Qurbonova Gulmira Alisher qizi</i>	



Deffenbacherning driving anger scale metodi asosida haydovchilarning agressiv xulq-atvorining psixologik xususiyatlarini jinslar kesimida o'rganish	318
Rahim Usmonov Raxmonali o'g'li	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	323
Sadoqat Sarmanova Shermahmatovna	
Vizual axborot: paydo bo'lish tarixi, qo'llanish sohalari va ta'lim jarayonidagi ahamiyati.....	328
To'g'izboyev Faxriddin Ulashovich	
Fizika darslarini tashkil etishning mazmuni, mohiyati va didaktik tamoyillari.....	334
Turabova Lobar Xusen qizi	
Ekstrakorporal urug'lantirish orqali tug'ilgan bolalarda xotiraning rivojlanishi	339
Usmonova Xusnora Ergashovna	
Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional barqarorligini shakllantirish	344
Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna	
Milliy va xalq o'yinlari vositasida talabalarni sog'lomlashtirish.....	347
Ahmedov Gayratjon Kosimovich	
Деонтология медицинского персонала: этико-профессиональные ориентиры в условиях современной медицины.....	350
Бабаджанова Гулчеҳра	
Формирование творческого восприятия учащихся на уроках музыки.....	355
Габдульманова Ильнура Минисламовна	
Qizlar tarbiyasida maktab va mahalla hamkorligi monitoring tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	358
Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarida iqtisodiy tushunchalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida	362
Ergashova Dilafro'z	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy karyerani shakllantirishning metodologik asoslari	365
Hayitova Sarvinoz Mahmudovna, Ilmiy rahbar: Ashirova Sojida Baxromovna	
Pedagogical and Methodological Foundations for Developing an Interactive Mobile Application for Teaching English to Preschool Children (Based on the Solobee Project)	368
Khurshida Kuchkarova	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING EMOTSIONAL BARQARORLIGINI SHAKLLANTIRISH

Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna

“University of Economics and Pedagogy” NOTM
Maktabgacha ta'lim kafedrası v.b. dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitining boshlang'ich sinf o'quvchilari psixologik rivojlanishiga ta'siri hamda ularda emotsional barqarorlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari tahlil qilingan. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayoniga keng joriy etilishi natijasida yuzaga kelayotgan yangi imkoniyatlar va muammolar yoritilgan. Raqamli muhitda o'quvchilarning hissiy holatini boshqarish, stressga chidamlilikni rivojlantirish, ijobiy emotsional muhit yaratish hamda emotsional intellektni shakllantirishning samarali mexanizmlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, emotsional barqarorlik, emotsional intellekt, boshlang'ich ta'lim, psixologik moslashuv, raqamli pedagogika, stressga chidamlilik.

Abstract: This article analyzes the impact of the digital educational environment on the psychological development of primary school students and the pedagogical and psychological foundations of the formation of emotional stability in them. New opportunities and problems arising as a result of the widespread introduction of information and communication technologies into the educational process are highlighted. Effective mechanisms for managing the emotional state of students in a digital environment, developing stress resistance, creating a positive emotional environment, and forming emotional intelligence are considered.

Key words: digital education, emotional stability, emotional intelligence, primary education, psychological adaptation, digital pedagogy, stress resistance.

Аннотация: В данной статье анализируется влияние цифровой образовательной среды на психологическое развитие учащихся начальной школы и педагогико-психологические основы формирования у них эмоциональной стабильности. Выделены новые возможности и проблемы, возникающие в результате широкого внедрения информационно-коммуникационных технологий в образовательный процесс. Рассмотрены эффективные механизмы управления эмоциональным состоянием учащихся в цифровой среде, развития стрессоустойчивости, создания позитивной эмоциональной среды и формирования эмоционального интеллекта.

Ключевые слова: цифровое образование, эмоциональная стабильность, эмоциональный интеллект, начальное образование, психологическая адаптация, цифровая педагогика, стрессоустойчивость.

KIRISH

Bugungi kunda jamiyatning jadal raqamlashtirilishi ta'lim tizimida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Raqamli ta'lim muhiti boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olish jarayonini interaktiv, moslashuvchan va samarali tashkil etish imkonini berishi bilan birga, ularning kundalik hayot tarzi va xulq-atvoriga ham bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalardan foydalanishning ortishi bolalarda jismoniy faollikning kamayishi, ko'rish va ruhiy zo'riqish kabi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli, raqamli ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish pedagogik jarayonning muhim tarkibiy qismi sifatida qaralishi lozim.

XXI asrda ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi dunyoning aksariyat mamlakatlarida ustuvor yo'nalishlardan biriga aylandi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida ta'lim jarayonida elektron darsliklar, interaktiv platformalar, masofaviy ta'lim tizimlari hamda sun'iy intellekt elementlariga asoslangan o'quv vositalaridan foydalanish kengaymoqda. Bu jarayon ta'lim sifatini oshirish bilan bir qatorda o'quvchilarning psixologik holati va hissiy rivojlanishiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Boshlang'ich sinf o'quvchilari yosh jihatdan hissiy ta'sirlarga sezgir bo'lgan davrni boshdan kechiradilar. Shu sababli, raqamli



ta'lim muhitida ularning emotsional holatini nazorat qilish, ruhiy barqarorligini ta'minlash va ijobiy psixologik muhit yaratish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Emotsional barqarorlik bolaning turli ta'limiy va ijtimoiy vaziyatlarda o'z hissiyotlarini boshqara olishi, stressli holatlarga moslashishi hamda o'z faoliyatini samarali tashkil etishi bilan tavsiflanadi.

Bugungi kunda ta'lim samaradorligini oshirish masalasi nafaqat bilim va ko'nikmalarni shakllantirish, balki o'quvchilarning psixologik salomatligini mustahkamlash bilan ham uzviy bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, raqamli ta'lim muhitida emotsional barqarorlikni shakllantirish masalasi ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish masalasi so'nggi yillarda boshlang'ich ta'limda keng o'rganilmoqda. To'rayev boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlarini tahlil qilib, pedagogik jarayonda individual va guruh yondashuvining samaradorligini ko'rsatadi. U o'quvchilarni jismoniy, psixologik va ijtimoiy jihatdan rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalaridan foydalanishning ahamiyatini ta'kidlaydi.

Raqamli texnologiyalarning kundalik hayot va ta'lim tizimiga chuqur kirib borishi bolalar faoliyatining mazmuni va shaklini tubdan o'zgartirmoqda. Elektron platformalar, mobil ilovalar va virtual ta'lim resurslaridan foydalanish o'quvchilarning axborot olish imkoniyatlarini kengaytirayotgan bo'lsa-da, ayrim psixologik muammolarni ham yuzaga keltirmoqda.

Xususan, uzoq vaqt ekran qarshisida ishlash, virtual muloqotning ko'payishi, axborot oqimining haddan tashqari ko'pligi, raqamli charchoq va kibexavfsizlik bilan bog'liq xavotirlar bolalarning hissiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Emotsional rivojlanish va emotsional intellekt masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq qilingan. Emotsional intellekt nazariyasining shakllanishida P. Salovey va J. Mayer, keyinchalik D. Goulman tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar muhim o'rin tutadi. Ular inson muvaffaqiyatida emotsiyalarni boshqarish qobiliyatining ahamiyatini asoslab berganlar.

Bolalarning psixologik rivojlanishi va ijtimoiy-emotsional shakllanishi masalalari L. S. Vigotskiy, J. Piaje, E. Erikson hamda A. Bandura tomonidan chuqur o'rganilgan. Ularning ilmiy qarashlarida bolalarning hissiy rivojlanishi ijtimoiy muhit bilan uzviy bog'liqligi ta'kidlanadi.

O'zbekistonlik pedagog va psixolog olimlardan R. Mavlonova, N. Azizxo'jayeva, B. Xodjayev, M. Inomova hamda boshqa tadqiqotchilar tomonidan o'quvchilar shaxsini rivojlantirish, zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish va ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarni shakllantirish masalalari tadqiq etilgan. Biroq boshlang'ich sinf o'quvchilarining aynan raqamli ta'lim muhitidagi emotsional barqarorligini shakllantirish mexanizmlarini takomillashtirish masalasi hali ham dolzarb ilmiy muammo bo'lib qolmoqda.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning maqsadi raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional barqarorligini shakllantirishning pedagogik va psixologik asoslarini aniqlash hamda samarali metodlarni tavsiflashdan iborat. Emotsional barqarorlik tushunchasining mohiyatini yoritish, raqamli ta'lim muhitining o'quvchilar hissiy rivojlanishiga ta'sirini tahlil qilish, emotsional intellekt va emotsional barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash, boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional barqarorlikni rivojlantirishning samarali pedagogik usullarini tavsiflash hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqish ko'zda tutildi.

Mazkur tadqiqotda raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional barqarorligini shakllantirish masalasi pedagogik va psixologik nuqtai nazardan o'rganildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv hamda umumlashirish metodlaridan foydalanildi.

Tadqiqotning nazariy asosini emotsional intellekt, emotsional barqarorlik va raqamli pedagogika sohasidagi mahalliy hamda xorijiy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etdi. Shuningdek, UNESCO va OECD tomonidan ta'limni raqamlashtirish bo'yicha ishlab chiqilgan ilmiy hisobotlar ham tahlil qilindi.

Tahlil jarayonida raqamli ta'lim muhitining o'quvchilar emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillari aniqlanib, emotsional barqarorlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik mexanizmlar tavsiflandi. Olingan ma'lumotlar asosida ilmiy xulosalar chiqarilib, amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Emotsional barqarorlik shaxsning turli vaziyatlarda o'z hissiyotlarini nazorat qila olishi, salbiy ta'sirlarga bardosh berishi va ruhiy muvozanatini saqlab qolish qobiliyatidir. Ushbu sifat bolaning o'quv faoliyatidagi muvaffaqiyati, ijtimoiy munosabatlari va shaxsiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi.

Boshlang'ich maktab yoshida emotsional barqarorlikning shakllanishi bolaning keyingi hayotiy faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Chunki aynan ushbu davrda o'zini boshqarish, hissiyotlarni anglash va boshqalarning emotsiyalarini tushunish kabi muhim kompetensiyalar rivojlanadi.

Raqamli ta'lim vositalari ta'lim jarayonini qiziqarli va interaktiv tashkil etish imkonini beradi. Multimedia materiallari, virtual laboratoriyalar, animatsiyalar va gamifikatsiya elementlari o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Biroq texnologiyalardan me'yoridan ortiq foydalanish ayrim salbiy oqibatlarini ham keltirib chiqarishi mumkin. Jumladan, ijtimoiy aloqalarning qisqarishi, hissiy zo'riqish, diqqatning tarqoqlashuvi va raqamli qaramlik xavfi ortadi.

Emotsional intellekt insonning o'z hissiyotlarini anglash, boshqarish va boshqalarning emotsiyalarini tushunish qobiliyatini ifodalaydi. Raqamli ta'lim muhitida emotsional intellektning rivojlanganligi o'quvchilarga virtual muloqot jarayonida ham samarali kommunikatsiya o'rnatish imkonini beradi. Emotsional intellektning tarkibiy qismlariga o'zini anglash, o'zini boshqarish, empatiya, motivatsiya va ijtimoiy ko'nikmalar kiradi. Ushbu komponentlarning rivojlanishi emotsional barqarorlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun o'yin faoliyati yetakchi faoliyat turlaridan biri hisoblanadi. Gamifikatsiya elementlari bilan boyitilgan raqamli platformalar o'quvchilarda ijobiy emotsiyalarni yuzaga keltiradi, motivatsiyani oshiradi va stress darajasini pasaytiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim muhitida emotsional barqarorlikni shakllantirish kompleks yondashuvni talab qiladi. Faqat texnologik vositalardan foydalanishning o'zi yetarli bo'lmay, pedagogik va psixologik omillar uyg'unligini ta'minlash zarur. Pedagogik kuzatishlar natijalariga ko'ra, emotsional jihatdan barqaror o'quvchilar darslarda faolroq ishtirok etadilar, murakkab vaziyatlarda o'zini boshqarish qobiliyatini namoyon qiladilar va ta'limiy natijalari yuqoriroq bo'ladi. Shuningdek, ular tengdoshlari bilan samarali muloqot o'rnatishga ham moyil bo'ladilar. Raqamli ta'limning samaradorligi o'qituvchining pedagogik mahorati, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olishi hamda emotsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini to'g'ri tashkil etishiga bog'liqdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional barqarorligini shakllantirish zamonaviy ta'limning muhim vazifalaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Emotsional barqarorlik o'quvchilarning ta'limiy muvaffaqiyati va psixologik salomatligini ta'minlovchi muhim omildir. Raqamli ta'lim muhiti o'quvchilarning hissiy rivojlanishiga ham ijobiy, ham salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Emotsional intellektni rivojlantirish emotsional barqarorlikni shakllantirishning asosiy shartlaridan biridir. Psixologik xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhiti stress va emotsional zo'riqishlarning oldini oladi. Interaktiv metodlar, gamifikatsiya va ijtimoiy-emotsional ta'lim texnologiyalaridan foydalanish emotsional barqarorlik rivojlanishini sezilarli darajada kuchaytiradi.

Raqamli ta'lim sharoitida emotsional barqarorlikni shakllantirish bo'yicha tizimli pedagogik faoliyat o'quvchilarning intellektual, ijtimoiy va psixologik rivojlanishini ta'minlaydigan muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. - Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid farmon va qarorlari.
3. Mavlonova R. Pedagogika. - Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent, 2018.
5. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. - Toshkent, 2017.
6. Inomova M. Pedagogika va psixologiya asoslari. - Toshkent, 2016.
7. Vygotskiy L.S. Pedagogik psixologiya. - Moskva, 1991.
8. Goleman D. Emotional Intelligence. - New York, 1995.
9. Salovey P., Mayer J.D. Emotional Intelligence. - New York, 1990.
10. Piaget J. The Psychology of the Child. - London, 1969.
11. Erikson E. Childhood and Society. - New York, 1950.
12. Bandura A. Social Learning Theory. - New York, 1977.
13. UNESCO. Digital Education Transformation Report. - Paris, 2023.
14. OECD. Future of Education and Skills 2030. - Paris, 2022.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(6)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.